

Sententia reddenda rationis qua exprimitur ut facta liquidatione executor exequatur, non indiget alia confirmatione, n. 145.
 Merus executor an possit confirmare calculationem, n. 146.
 Executor ad reddendam rationem non potest esse merus, cum detur ante liquidatam materiam, n. 147.
 Condemnatus per sententiam ad id quod per calculatores liquidabitur, facta liquidatione alia non requiritur condemnatio, n. 148.
 Liquidationis iudicium habet ut indicens ad sententiam, eius naturam assumit, ac pariter executioni mandatur, ibid.
 Rationem reddere propriam habet significationem reliqua solvere, n. 149.
 Ea que virtualiter in sententia comprehenduntur, habentur pro scriptis in ea, n. 150.
 Qua virtualiter subintelliguntur, habentur pro expressis etiam si expressio requiratur pro forma, & pro eis pariter prestatur executio, n. 151.
 Stantur attribuens executionem instrumento, intelligitur etiam respectu hypothecae tam tacite quam expressae, n. 152.
 Presumptio ex instrumento elicitur tenor illius, n. 153.
 Condemnatus ad reddendum triticum in specie, & qualitas non sit expressa in sententia, an excedat executor si compellat ad prestandum optimum triticum, n. 154.
 Et quid in condemnato ex causa legati tritici, n. 155.
 Et quid de aliis rebus que terminos habent a natura seu que de facto hominis sine habent ut vestis cuius qualitas sint prestanda ut iudicatis satisfiat ib. remissive.
 Condemnatus ad restitutionem rerum ex iudicio particulari, seu generali quas tempore litis mota non possidebat, si tamen re iam iudicata ceperit possidere, an compelli possit per executores ad illarum restitutionem absque reatu excessus, n. 156.
 Excedere executores hoc casu qui teneant, n. 157.
 Reus convectus si non possideat, & de iure agens constet iudex declarat re pertinere ad actorem absoluto reo, n. 158.
 Et tunc si reus post rem iudicatam ceperit possidere, in illum sit executio absque novo processu, n. 159.
 Quod idem procedit in bonorum possessione, n. 160.
 Reus conventus & non inventum possidere tempore late sententiae, iudex potest condemnare, quando cumque bona habeat, restituat actori recte suum dominium probanti, n. 161. declarata ut ibid.
 Reus inventus non possidere non est absolvendus ab observatione iudicii, sed actor probans de suo iure declarandus dominus, & qua sit huius declarationis utilitas, n. 162.
 Actor tamen hoc casu erit in expensis condemnatus, n. 163.
 Et quid si reus distulit opponere se non possidere, n. 164.
 Reus ob non possessionem tempore late sententiae tandiu datur absolutus quamdiu non possideat, secus cessante causa, & ceperit possidere, n. 165.
 Conventus pro una repetitione hereditatis, & tempore sententiae plures ceperit possidere, an in petitione & sententia comprehensa intelligantur, n. 166.
 Et quid in iudicio generali petitionis bonorum possessionis, n. 161. & 168.
 Verbum praeteriti temporis imperfecti in subiunctivo etiam ad futurum respicit, n. 169.
 Haeres intentans bonorum possessionem universalem, aut petitionem hereditatis contra possidentem unam rem tantum, sententia comprehendit omnia bona que post sententiam ceperit possidere, n. 170.
 Haeres intentans iudicium universale bonorum possessionis, adversus nullam rem hereditatis possidentem, si post condemnationem ceperit possidere, non officit sententia, n. 171.
 Secus si unam rem possideat, quia tunc cetera iudicium fundatum reperitur, n. 172.
 Executor ad restitutionem bonorum considerata futienda ei cui Princeps restituit an excedat si exequatur tertios possessores in quos res suere a seculo alienata, n. 173.

Executor ad restitutionem bonorum confiscatorum per Principem factam datus, an excedat si fructus etiam solvere coar, n. 174.
 Restitutio gratuita non praestat fructus, secus rigorosa, num. 175.
 Emptor auctore pratore possidet bona fide & dominium habet, n. 176.
 Verbum (restitutio) importat fructus restitutionem, ubi alias ex vi iudicii solent venire non aliter, n. 177.
 Restitutio Principis ad que bona & fructus extendatur n. 178. remissive.
 Condemnatus Clericus ad privationem beneficii si a Papa restituatur an recuperet beneficium, & quid si sit alteri iam collatum, n. 179. remissive.
 Clerico capitaliter condemnati pensio extinguitur & solidatur cum beneficio, n. 180.
 Clericus capitaliter condemnatus & a Papa restitutus an recuperet pensionem iam consolidatam cum beneficiis n. 181.
 Executor ad rei restitutionem an excedat compellendo prestare estimationem damni & deteriorationis, qua in illa reperitur, si id omiserit sententia, n. 182.
 Res reddita restituta ante soluta proprie dicitur, que non deteriorata redditur aut solvitur, n. 183.
 Deposita res non dicitur reddita si deteriorata reddatur, n. 184.
 Res abesse dicitur cuius corpus manet sed forma mutata est, n. 185.
 Vestimentum si scissum redditur, videtur abesse, n. 186.
 Restitutio tota juris interpretatio est, n. 187.
 Damni satisfactio, & estimatio comprehenditur sub verbo (restituere) cuius hac propria significatio est, n. 188.
 Verborum propria significatio etiam in materia quantumcumque odiosa semper retinetur, n. 189.
 Damni satisfactionem verbum (reddere) ex propria significatione comprehendit, n. 190.
 Verbum (reddere) juris interpretatione etiam restitutionem significat, n. 191.
 Restitutio est in pristinum statum reintegratio, n. 192.
 Reintegratio dicitur a re & integer, n. 193.
 Damnum dicitur omnis rei diminutio seu lasio, n. 194.
 Executor datus ad tradendum fundum, non satisfacit dimidium tradens, n. 195.
 Restitutio tantum restituit quantum abstulit id adversus quod restitutio datur, n. 196.
 Restitutionis gratia tantum attribuit quantum condemnationis sententia advenit, n. 197.
 Restitutus quis non dicitur, ut si plenariam consequatur restitutionem, n. 198.
 Restitutio facit renasci quod extinctum fuit, ibid.
 Rei appellatione, tota continetur, n. 199.
 Condemnatus recuperat meliorata rei etiam si in sententia nihil sit dictum, sed in eius favore pristinus rei status attenditur ad hunc effectum, n. 200.
 Illud quod rei additum est in executione si condemnatus recuperat, pariformiter debet solvere quod ipsi rei detrahatur, n. 201.
 Fructus sint separati ab ipsa re, n. 202.
 Fructus quia causantur ab ipsa re, restituit executor datus dumtaxat ad rei restitutionem, n. 203.
 Damnum & deterioratio rei ipsam intrinsecus tangit, & pars est illius, n. 204.
 Causa plus insluit in re ipsa quam in causato, n. 205.
 Ob damnum tangens rem ipsam emphiteuta illam amittit secus si tangat fructus, n. 206.
 Destinatio non est quid diversum ab ipsa re, ibid.
 Damnum contingens in re est perpetuum, quia respicit dominium, contingens autem infructibus est temporale, quia respicit commoditatem utentis dumtaxat, n. 207.
 Executor non excedit compellendo ad estimationem rei perempte, ad cuius restitutionem datus est, n. 208.
 Estimatio succedit loco rei, & ipsam representat, ibid.
 Executor

Executor poterit compellere ad estimationem partis perempta rei, sicut & totus, n. 209.
 Fidejussor obligatus solutione certa pensionis domus, tenetur pro deterioracione, licet fidejussio sit stricti iuris, num. 210.
 Ad damna & deterioraciones rei censetur virtualiter condemnatus, qui ad eam restituendam simpliciter est condemnatus, n. 211.
 Executor ad rei restitutionem datus non excedit, si compellat condemnatum, liquidatum estimationem damni & deterioracionis rei prestare, n. 212.
 Damnum illatum in re post sententiam usque ad realem restitutionem eius, executor potest per eius estimationem solvere, n. 213.
 Damna rei illata que & ad qualia teneantur, n. 214.
 Damna qualia dicantur, & cuius culpa accidisse praesumatur, n. 215. remissive.
 Damna an compensentur cum melioramentis, factis in ipsa re, n. 216. remissive.

Executor, qui semper sententiae naturam, & tenorem imitatur; ultra quantitatem, & rem in ea tacite, aut expresse contentam executoriales minime exequatur, quippe etiam adeo est sententiae jus strictum (prout supra eap. 8. n. 47. & seqq. vers. quae quidem omnia & eo; &c. scriptum reliquimus, & infra hoc cap. a num. 97.) ut lata super una re, vel super rei parte, nec contineat aliam rem. nec etiam aliam partem, Alexand. consil. 133. discussis; n. 7. lib. 4. Decius consil. 248. de duobus col. fin. Fulgos. consil. 149. praesupponitur, col. penult. vers. ad secundum Decius in l. ff. de off. ejus. Castrenf. consil. 441. n. 5. in fin. lib. 2. nec de una re in ea expressa, ad aliam extenditur, Roman. consil. 403. a num. 4. Alexand. consil. 108. lib. 2. num. 4. Menoch. consil. 110. a n. 17. usque ad 26. Roland. a Valle consil. 34. n. 76. lib. 4. Cardin. Tusch. practicar. concl. tom. 3. littera S. concl. 126. a num. 65. qui etiam num. 66. dicit in proposito, quod sententia lata super certis bonis cum dictione (maxime) videlicet condemnatus, maxime ad restituendum bona specificata, nempe domum, vineam, &c. non includit alia non specificata, quia dicitio (maxime) nihil operatur circa non expressa in sententia, ex quo continet solum ea, & non necessaria veniunt, quia requirit scripturam, & non scripta non veniunt. Paul. Castrenf. consil. 441. viso n. 5. lib. 2. ubi apostilla dat plurimos concordantes, nunquam siquidem extenditur sententia ad augmentum rei limitata. Decian. consil. 51. num. 44. lib. 1. & tandem sententia nunquam comprehendit ea, de quibus nondum fuit actum, ac in iudicio cognitum, tenet Angel. consil. 235. Albert. Cuman. consil. 19. quidam nobilis. Paul. Castrenf. consil. 262. in facto illorum, in antiquis. Cardinal. Tusch. ubi proxime n. 59. adco ut nec etiam lata sententia condemnatoria super una re ex pluribus petitis, extendatur ad alias, Menoch. consil. 110. n. 62. Bart. in l. 4. C. de positi, & faciunt, quae nos diximus supra c. 8. a n. 47. vers. quae quidem, & vers. sequenti, num. seqq.

Et imo agendo generaliter super pluribus rebus; sententia lata non praedicitur in omnibus sic deductis in iudicio, sed illis tantum, quae prosequuntur fuere; & super quibus lis fuerit contestata. Ita latissime Socin. plura reddens exempla in consil. 18. prosequendo ordinem, a num. 42. cum plurib. seqq. lib. 1. quem sequitur apostilla ad Felin. in cap. adversario n. 4. vers. rei jud. de exception. ubi plures allegat Tusch. pract. concl. tom. 6. littera R. concl. 268. n. 9. & a num. 11. qui n. 12. cum Felin. ubi proxime in d. c. adversario, n. 12. hoc limitat, ut non procedat quando pars malitiose, & dolo distulerit alias prosequi res.

Quare ad illas res seu quantitates se extendens executor merito excedere dicitur, text. est in auth. de col-

lacionibus, s. eos autem, vers. si autem aliquis, collatione g. l. contra nostra, C. de executionib. & exaltior trib. qua loquuntur in excessu de quantitate ad quantitatem text. in l. prohibitum C. de iure fisci, l. 1. text. in c. super olim. Ab. de off. delegati, & l. de Regia 20. tit. 4 p. 3 & l. 47. tit. 18. ead. p. 3. Vantius de null. sent. ex def. jur. ord. & c. n. 93. plures refert Avilesius in c. 1. prator. gl. man. dando, & c. n. 3. 30 & seqq. Castellus a Bobadill. in poll. 2. cap. 20. n. 64. qui loquuntur de excessu de re ad rem.

Et de utroque ab executorialium executore, excedente de re ad rem, & quantitate ad quantitatem, hoc est, quando facit executionem in alia re de qua nec actum est, nec facta condemnatio, nec tacite, nec expresse in sententia comprehenditur, ut puta, lata est pro dimidia domo, & exequitur pro tota, vel pro centum, & exequitur pro centum & 20. appellationi interposita per gravatum sit omnimodo, tanquam ab excessu manifesto, licet, ac legitime proferendum, probet gl. in l. ab execut. verbo, exco. C. quorum appell. non recip. Specul. in tit. de executio. sent. §. nunc dicendum, vers. quid si ab executore n. 7. ad princ. B. in d. l. ab executore sub n. 2. ff. de appell. cum quo transit remissive Rol. a Valle consil. 43. num. 6. vol. 1. Bart. in d. l. ab executore num. 4. Salicet. num. 5. ubi etiam communiter ceteri Doctores. Alexan. concil. 95. n. 6. vers. nec in aucta provincia, lib. 2. Cardinal. Tusch. practicar. concl. t. 1. littera A. concl. 4010. n. 5. Ruin. consil. 8. n. 2. col. 5. Augustin. Bér. consil. 32. in causa n. 15. Lancel. Robert. de atient 2. part. cap. 11. lim. 53. n. 28. Vestrius in praxi Romana Curia lib. 7. c. 9. n. 9. & c. 3. sub n. 9. Marquel. de commiss. 1. part. cap. 24. n. 6. Casar. Barz. dec. Bonon. 55. n. 11. Rota Romana decis. 160 part. 1. div. sub n. 17. Casar. Contard. in repet. l. unice. C. si de mortem poss. fuer. appell. lim. 19. n. 21. ubi exemplificat in nuntio, qui habet in madatus, ut ponat me in possessionem unius rei, & ipse me ponit in possessionem alterius Rebus. in tract. de sentent. art. 7. gl. 14. n. 3. vers. 2. tom. 1. fol. 79. exemplificans in executore, qui executoriales exequitur in alia re quam fuerit iudicata, idem Rebus. ibid. art. 7. gl. 14. sub. n. 4. loquitur, quando executor excedit exequendo, executoriales pro maiori quantitate, quam in sententia continetur, & probatur in §. plus autem petere infra. ubi dicitur is, plus petere, qui pro decem sibi debitis, petit 20. ac propterea si executor ab huiusmodi excessu de re ad rem, seu quantitate ad quantitatem minime appellatione interjecta detulerit, vim facere deferendum, & reponendum Senatus hanc per viam violentiae a litis, declarat.

Pro cuius doctrina majori perfectione secl. claritate, & tunc est notabile, & stupendum verbum Joannis Andreae in c. quoad consultationem super gl. fin. de sent. & re iudic. quem ibi referens, & exagrans sequitur eleganter Ab. Panor. sub. n. 24. vers. sed contra procedens dictum, dicentes, quod quando madatum est limitatum in certa re, vel quantitate, puta quando sententia continet expresse talem fundum, vel talem domum, talem agrum sub talibus confinibus limitatum, tradendum & restituendum Francisco, aut quando sententia continet certam summam, & quantitatem puta centum, vel mille: tunc ideo id; in quo excedit executor, cum si excessus, nullam est, quia probabiliter excedit limites commissionis, & ideo appellatio admittenda. Quatiduoque mandatum est limitatum in incerto, & non liquidato; ut quando sententia mandat, quod mittatur quis in possessionem bonorum, valentium centum, vel hereditarium, vel quae possidebat testator tempore mortis, vel quando condemnat in valore, & estimatione talis rei, vel in fructibus, damnis, seu interesse, quos percepit condemnatus, & similibus; tunc propter probabilem dubitationem tangit iustitiam partis, non tamen excessum; quia cum sit liquidandum, non sit limitatum, hoc est, quantitas non sit specificata in

sententia, siue nullum, siue pccum liquidaverit va-
lorem, seu bona: non potest cognosci, an excedat, quia
sententia non habet limitem. Ita semper remanet execu-
tor intra terminos potestatis mandatae hujus liqui-
dationis respectu, & alia liquidatio est interpretatio,
sententia, non augens, nec mutans ejus formam seu te-
norem, at si pars se gravatam putarit, cogitans plus, vel
minus rem, valere, tunc jus suum prosequatur per viam
appellationis non suspensivae a gravamine simplici,
perfecta executione, & circa hanc elegantem doctrinam
Joan. And. & Abb. vide quae dixi supra c. 3. n. 75.
& seqq. vers. denique excessus, &c. quibus & haec jung-
ge, & faciunt quae latius infra cap. 10. a princ.

Hinc ad particulares quaestiones, ab hac dependen-
tes doctrina descendamus, & ad illam primitus, an execu-
tor datus, ad exequendam sententiam, & executoria
les obtentas per aliquem praebendam, ut in honora-
biliori, & anteriori loco sedeat; excedat, si eas exe-
quatur, extendat, & intelligat, etiam in praerogativa
puta, osculo pacis, & incensatione ante ceteros, quibus
in sede praefertur i mandatu victor praebendatus.

Et quod non excedat, fortissima probant funda-
ta, primo, quia si sententia declarat, castrum civitati
esse subiectum, & esse de aliquo comitatu, censetur
declarare, quod teneatur contribuere ad onera civi-
tatis, quia venit in necessariam consequentiam. Ab
in consil. 89. in quest. col. 2. in princ. vers. nec obstat si di-
catur, lib. 1. sequitur Card. Tuschus pract. concl. lib. 7.
lit. S. concl. 126. num. 11. Paul. Castrenf. consil. 275. ad
primum in princ. l. 2.

Secundo, quia quando sententia aliquid necessario
supponit, ad illud se extendit, quia dicitur in ea expres-
sum. Alexand. consil. 123. discussis num. 8. l. 1. Fulgof.
consil. 140. presup. Decius consil. 348. de duobus. col.
fin. Cravet. consil. 174. nobilis Guido n. 2. plura exempla
ponit ad hoc Felin. in cap. suborta n. 4. de re jud. ubi si
iudex qui non potest pronuntiare super negotio prin-
cipali appellationis, nisi prius pronuntiet super grava-
mine, si tamen pronuntiat in negotio principali, neces-
sario censetur etiam pronuntiare super articulo, quia
ubi ex actu qui sequitur, necessario inferitur ad praecedentem
actum censetur illum facere, & approbare.

Nam regula est, quod sententia, & omnis disposi-
tio censetur continere illud, sine quo principale non
potest stare, quia qui vult consequens, videtur velle
suum necessarium antecedens, S. gnorofus de consil. 275. qui-
dam n. 27. Castrenf. de consil. 275. ad primum princ. l. 2.
& propterea, si sententia continens unum, extenditur
ad aliud sine quo illud unum, super quo lata est, effectum
fortiri non potest. Angel. consil. 257. sub num. 6.
Ozalcius decis. Pedemont. 64. num. 2. Cardin. Tusch.
ubi prox. d. conc. 1. 126. n. 11. & n. 105. & n. 106 Rota
dec. 459. p. 1. divers. & per Pedem. idem repetit Card.
Tusch. pratic. concl. lib. 7. lit. S. concl. 122. n. 4. quod
sententia supponens aliquid necessarium, videtur illud
exprimere, ad paria siquidem judicantur, aliquid esse
expressum, vel necessario praesupponi, vel subintel-

ligi. Paul. de Castro in l. 1. num. 1. Cod. quando provo-
care non est necesse, de quibus vide infra a n. 150. cum
multis seqq.

Et satis enim expressum dicitur, quod venit in ne-
cessarium antecedens, atque expressum dicitur, quod
virtualiter inest orationi prolatae. l. prat. ait s. interdict.
ubi gl. in verbo, expressum, & Bart. hoc notat in princ. ff.
de oper. nov. nunt. l. cum quid, ubi gl. in verbo, pro tacito,
ff. si certum petat. cum aliis, per Tiraquell. in tract. de leg.
connub. gl. 7. s. 7. num. 179. & per Gaill. pract. observ.
lib. 1. observ. n. 2. num. 2. & 4. Marefcot. variar. resolut.
l. 2. c. 117. n. 17.

Et hinc illam aliam intelligentes doctrinam, quod
quando causa principalis, & incidens habens se ita, in-
cidens, ut impossibile sit, ut incidens substat subli-

tente principali, nec ambo in ea compariantur, tunc
condemnatio in principali inducit absolutionem in
incidenti, text. in l. 1. in l. 2. & in l. 3. C. de ordine judi-
cior. & ibi not. B. ubi B. late etiam explicat post alios
nostrates Joan. Garcia in tract. de nobilit. gl. 1. in prin-
cipio n. 18. dicens, quod quando incidens est subordina-
tum causae principali ex diametro contrariae, ita ut
principalis omnino non possit tractari, quin agatur de
incidenti, tunc pronuntiatio in causa principali, indu-
cit pronuntiationem in incidenti, text. in d. l. 1. sine au-
tem s. fin. ff. de negotiis gestis. Paul. Castrenf. in l. quod in
diem s. 1. ff. de compensatio. vide latissime melius quam
alibi, ubi habes plures casus distinctos, & exempla,
plura jura, & plures Doctores per Felinam in cap. sub-
orta, n. 4. de sententia & de re jud.

Et ita fuit in nostro casu resolutum per Rotam Ro-
manam in una Attenfienf. sedis 29. Febr. 1597. teste
Prospero Farinacio in novissimis per eum recollectis
Deccl. xvi. ubi dicitur, quod sententia ad favorem
cujusdam praepositi lata, quia declaratur, ejus sedem
esse ceteris digniorem: & primam post pontificalem,
& per consequens cum idem primo loco habeantur
praerogativae, videlicet: osculum pacis, incensatio, &
aliae similes, tam ex jure communi, quam probatione
partis, de eisdem praerogativis intelligitur, loqui etiam
sententia, tanquam accessoria ad sedem, quam occupat
Praepositus etiam in sententia expressa dictum non sit,
juxta Consilium Alexand. 23. n. 6. l. 5. & attende, quod
circa hunc articulum, & causam alia etiam tres Rotae
decisiones factae sunt, ut constant ex eodem Far. ibi,
quas consecutivè apposuit

Et quae est Deccl. xiv. fol. 478. egit Praepositus ju-
dicio possessorio ad sedem dumtaxat, a qua illum spo-
liaverat quidam Archidiaconus; obtinuit Praepositus in
sede, & dubitatum fuit; an executio sententiarum ad
favorem Praepositi laterum, sit restricta, vel restringi de-
beat ad sedem de qua agitur, vel potius hujusmodi exe-
cutio juris interpretatione fieri debeat, etiam in praerogativa
sedis: resolutum fuit per Rotam pro tunc
restringendam esse exaltationem ad solam sedem, qua
solum in judicium deduxit Praepositus, & quia Archi-
diaconus erat in quasi possessione illarum praerogativa-
rum, Praepositus autem nihil probavit in contrarium
maximè quia dubium erat, & nondum constabat, qualis
dignitas esset dignior, an praeposita, an Archidia-
conatus, pro ut etiam dictum fuit in alia decisione se-
quenti apud ipsum Farin. quae est Deccl. xv.

Sed quia late discussio negotio, & venulato consti-
tit, dictam praeposituram esse digniorem dignitate, &
& primam sedem habere post pontificalem, ita deter-
minatum fuit per aliam, quae est in ordine Deccl. xv. l.
fol. 479. tandem declaratum fuit per Rotam superius
adducta decis. Deccl. vi. in his verbis ibi, nec dicatur
sententias, ad favorem praepositi lateras, non loqui de
illis praerogativis, quia contrarium est verius, &
uti accessoriae ipsi debentur per supra dicta. Alexand.
consil. 23. n. 6. lib. 5. & quod dictae sententiae sint intel-
ligendae de istis praerogativis, suadetur ex eo, quod
mandat Praepositum restitui ad possessionem juxta pe-
titionem, in ejus libro contentam, in quo hujusmodi
praerogativae notantur, &c. & sic quoad non est du-
bium, dignitatem, pro qua lata est sententia, esse dig-
norem, & ut tali deferenda praerogativa, illi omnino
deferantur, etiam si in sententia expressum non sit, &
executor pro eis executoriales poterit exequi, nec ex-
cedere dicitur, ex jam dictis.

Et ex iis decisionibus Rotae unica est attribuenda
declaratio, ad supra dictas doctrinas appositae ad prin-
cipium hujus difficultatis, quibus diximus, in sententia
intelligi expressum, id quod venit in necessarium an-
tecedens, & illud sine quo dispositum in ipsa senten-
tia stare non potest, nec effectum fortiri, & similes, ut
intelligendae

intelligenda sint, quando de ipso actum fuit etiam, &
deductum in judicio principali, quia tunc etiam si in
sententia expressa mentio non fiat, tamen sub intelli-
gitur ex eisdem Doctoribus, ac si de eo actum non
fuit per partes, nec in judicium deductum, tunc ad
illud non potest sententia extendi, ita docent Calde-
conf. 198. alias 2. de re jud. in princ. Joan. Andr. in c. cum
Ecc. fut. de causa poss. & propriet. quem sequitur Anch.
consil. 417. de quibus praedictae sententiae, & iterum
consil. 155. n. 4. Cardin. Tusch. pract. conclus. lib. 7.
littera S. concl. 131. num. 15. & 6. dicentes, quod
si in sententia dictum sit, talem teneri ad honera &
gravedines, qui est usufructuarius, hoc dictum
per modum causae necessariae non excludit partem
quominus possit principaliter deducere in judicium,
& cognosci de usufructu, quia iudex non potest pro-
nuntiare definitive per modum causae, quando partes
non sunt principaliter prosequutae illud deductum,
nec litem fuit contestatae super eo, quia esset pronun-
tiata super eo quod non est pretium, ideo non obstat
iterum de novo agenti exceptio rei judicatae, quia etiam
deducta est sententia per modum causae necessariae, de
qua non est actum, non parit eandem rei judicatae
exceptionem, secus quando partes prosequutae fuere
illud deductum per modum causae, & rectè faciunt
quae supra diximus in principio n. 8. vers. & tandem
post Ang. Abb. cum Bald. Card. Torse. quod senten-
tia non comprehendit ea, de quibus in judicio non
dum fuit actum nec cognitum.

Quare etiam dicunt Caesar Contar. in l. unie. lim. 2. 4.
n. 45. 46. & 47. C. si de molen. poss. Sigismund. Scacia
de appell. qu. 17. lim. 6. memb. 9. n. 10 per Bal. in l. empt.
65. s. ancilla in princ. ff. de rei vindic. in 2. lectura, quod
quando verba enuntiativa sint prolata in sententia per
modum causae de praesenti, & enuntiatum fuit plene
cognitum, ut puta si iudex pronuntiat spoliatum esse
restituendum, quia sententia, virtute cujus spoliatus
fuit, est nulla, nam si de nullitate fuit plene cognitum,
dicitur sententia lata super nullitate, & per conse-
quens appellari ab eo tanquam mixturam continente.

Hinc dicit etiam idem Scacia, ubi proxime num. 11.
in fin. quod illa doctrina, quae dicitur, in sententia
sic intelligi, id omne quod ex necessario inferitur,
procedat, quando de ea necessaria illatione plene fuerit
cognitum, non aliàs: & facit insuper, quod diximus
infra hoc c. num. 113. vers. & licet in nostra principali
resolutione, &c. per Covar. lib. 1. variar. cap. 3. sub n. 1.

quod ad hoc ut fructus rectè intelligantur in senten-
tia, quando utitur verbo restituere, requiritur, ut pars
illos deduxerit in judicium, & quod super non pro-
sequeris, & super quibus lis contestata non fuit, licet
sit deducta in judicio, non cadat res judicata, nec haec
noceat: plures Doctores citavi supra in princ. hujus c.
vers. & eadem n. 8.

Et ita etiam loquuntur praefati Doctores citati su-
perius pro hac opinionis comprobatione, ut constat
ex dict. decis. Rota, 450. part. 1. diversor. per totam, qua
petitum est a fideicommissario, sibi restituendam haereditatem
per heredem, & in possessionem mitti, &
ideo dictum fuit, quod si iudex pronuntians fideicom-
missarium immittendum esse in possessionem bonorum
censetur pronuntiasse, in necessarium antecedens, haereditatem
debere restitui, litium dirimendarum gratia,
quia sententia continens unum, extenditur ad aliud;
sine quo illud unum, super quo lata est, non potest, for-
tiri effectum. Idem etiam pariter apparet ex d. decis.
Pedemont. Ozal. c. 6. ubi emptor cujusdam rei putans se
in ea ultra dimidium iusti pretii fuisse laesum egit, ex l.
Cod. de rescind. vend. ut ubi pretium restituatur, & ipse
rem tradat, constituto de laesione, lata fuit sententia,
quia fuit condemnatus reus venditor ad pretium hoc
restituendum, & nihil dictum fuit in sententia de red-

Salgado de Protect. Reg. E e e

deandare nec ad illud emptor condemnatus fuit: tamen
conclusum fuit, nihilominus ipsum emptorem restituro
sibi pretio, compellendam sententia virtute, ad restitu-
endum rem pariter, & ex eo potissimum id probat
Ozalcius ibi num. 3. quod dicit Bald. in l. penult. ff. de iis
qui sunt sui vel alieni jur. quod sententia includit id,
quod necessario est praesupponendum, & sumitur ex
mente actorum, referturque ad causam qua sumitur
actus, secundum Bart. in l. Jul. col. 2. vers. praedicta verò
ff. de condi. & indeb. declarat Decius in cap. cum venera-
bilis in princ. de exceptioni. Felin. in cap. significaverunt,
n. 7. de except. post glossam & Bart. in l. si quis adhiben-
dum ff. de exceptione rei jud. & ita procedunt etiam
Felin. d. c. suborta, & Joan. Garcia d. gl. 1. n. 18. & seqq.
quia illi articuli incidant, & in proposito, actum fuit
de illis in judicio, ut expressè constat, de quo etiam
per nos late supra c. 7. n.

Nunc alia se offert tractanda quaestio, an executor
datus ad exequendum executoriales, quorum senten-
tia seu sententia clericus est privatus, seu inhabilita-
tus beneficio, excedat illas exquendo, seu extenden-
do ad pensiones, quas ipse habet condemnatus; in
cujus resolutione summa est difficultas & parte negati-
vam scilicet, quod non excedat hoc casu exequatur,
forte facit fundamentum, nam verba judicis debent
intelligi secundum mentem juris, cap. causam de refer. 42
l. si stipularis in princ. ff. de usuris l. Gallus s. quidam
rectè ff. de lib. & postib. Alexand. consil. 2. n. 2. l. 3. Cravet.
consil. 202. & num. 18. Corneus consil. 126. colum. 3. lib. 4. 43
& verba sententiae ad intellectum juris sunt reducenda,
miles s. judicatur. ff. de re jud. ubi Cal. Bal. in l. fundus
s. in vend. vers. notat ff. de pign. cap. 57. duo fratres
n. 5. in civilibus consiliis. Alexand. con. 46. circa primum
num. 2. lib. 5. Caltr. consil. 270. n. 2. lib. 2. Socin. consil. 134.
colum. 3. in princ. lib. 5. Juris autem in nostro casu mens
illa est (ut quidquid sit in pensione assignata pro ser-
vitio temporali, seu alias quae praestatur uti laico, &
jus sit capax) tamen pensio assignata clerico, ut com-
modius sustentari valeat, vel ex causa resignationis,
loco habetur beneficii (ut personalitas communiter
distinguitur) & loco beneficii cedit, quoad remissionem
haec pensio repulanda est tanquam beneficium, quia
eisdem modis amittitur, quibus beneficium, tradit Hier.
Gabr. consil. 187. n. 11. & consil. 100. lib. 2. qui ita quoci-
die praticari & consuetudine, & stylo receptum, at-
testatur Flamin. Paris. de resign. benef. lib. 3. q. 1. n. 13. 45

Et hinc est, ut sicut per professionem expressam, vel
tacitam religionis vacant beneficia, cap. beneficium, de
reg. lib. 6. ita per illam hujusmodi pensio extinguitur,
Gigas de personibus qu. 57. Guidobonus de inf. 138.
Caputaq. decis. 223. part. 1. ita sicut per co. ractum ma-
trimonii vacant beneficia hujusmodi no. li. etiam pensiones
vacare restantur, gigas q. 5. & in consil. 132. Caval. q. 30.
Duarenus de benef. lib. 6. cap. 4. vers. annua hujusmodi.
Flam. Paris. post alios. de resign. lib. 1. q. 1. n. 15. & lib. 6.
quest. 2. n. 115. Quintanaduen. Ecclesiastic. lib. 2. cap. 9.
n. 9. Ceval. q. 147. n. 3. Vival. in appendice ad candela-
brum cap. in 33. Greg. Lopez in l. 4. tit. 6. p. 1. gloss.
2. Covar. in 4. p. cap. 6. s. 3. n. 6. Puteus decis. 459. lib. 2.
Natta decis. 1079. lib. 3. p. 3. diversor. Caesar. de Grass.
decis. 114. n. 9. Azor inf. mor. l. 13. c. 13. q. 8. & Thom.
Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 5. ita pariter hujusmo-
di pensionum illegitimi sunt incapaces, quemadmo-
dum beneficiorum etiam sunt, secundum Gigas de pen-
sion. q. 16. Rebuff. in praxi benef. tit. de dispensatione,
super defectu natalium. num. 48. & tit. de dispensatione
ad plur. a. n. 65. Navarr. consil. 5. de filiis presbyr. consil. 61.
num. 3. & consil. 63. num. 5. de Simonia. & Chac. inf. r.
canon. in parvis lib. 2. tit. 8. in primis. Q. intanduennas
lib. 1. cap. 6. n. 6. Zerola in praxi Episc. p. 2. verbo pensio-
narius. n. 1. & Zecus de benef. & pensio. cap. 11. n. 7.
Nicolaus Garcia, de benef. 1. p. cap. 3. a. n. 115. qui dicit
E e e contra-